

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

ณิชภัทร สิงห์พันธ์¹ และเสกสัณ เครือคำ²

วันได้รับบทความ: 20 กรกฎาคม 2566 วันแก้ไข: 2 สิงหาคม 2566 วันยอมรับเผยแพร่: 3 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นทุกปี การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาการเกิดอาชญากรรมได้ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมเขตเทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรลาด จำนวน 5 คน กลุ่มผู้นำชุมชนและอาสาสมัครในเขตเทศบาลตำบลศรีสุนทร จำนวน 12 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 17 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม คือ นโยบายต่าง ๆ ยังไม่สามารถใช้ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ งบประมาณในการจัดกิจกรรมมีไม่เพียงพอ ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงข่าวสารได้ต้องรอประกาศจากทางผู้นำชุมชน และไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม คือ การจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับคนในชุมชน การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมไม่ให้อัปเดตต่อการเกิดอาชญากรรม การมีสวัสดิการการคุ้มครองอาสาสมัครในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ และการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันจะส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้มีความปลอดภัยและน่าอยู่มากขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำชุมชน แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบังคับใช้กฎหมาย คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Public Participation in Crime Prevention in the Area of Srisunthon Subdistrict Municipality, Thalang District, Phuket Province

Nichapat Singhapan¹ & Seksan Khruakham²

Received Date: July 20, 2023 Revised Date: August 2, 2023 Accepted Date: August 3, 2023

Abstract

This study aimed to examine the obstacles to seek public participation in preventing crime and propose solutions to enhance public involvement in crime prevention. This qualitative research employed in-depth interviews using semi-structured interview guidelines to collect data from the key informants including five police officers from the Thalang Police Station and twelve community leaders and volunteers in the Srisunthon Municipality area, totaling 17 participants. The research findings revealed that the obstacles to seek public participation in crime prevention were the inadequacy of policies covering all areas, insufficient budget allocation for organizing activities, limited access to the news for certain residents who rely on community leaders' announcements, a lack of cooperation from the public in providing useful information. Recommendations to address these issues and enhance public involvement in crime prevention include organizing training programs to increase community members' knowledge, seeking cooperation from relevant agencies, improving the environmental conditions to discourage crime, providing welfare protection for volunteers during their duties, and creating incentives to motivate the public to actively assist law enforcement officers. These measures are expected to enhance safety and improve the quality of life for residents in the community.

Keywords: Public participation, Community leaders, Crime solutions

¹ Graduate student, Master of Arts Program in Criminology and Law Enforcement, Faculty of Social sciences, Royal Police Cadet Academy (Corresponding author)

² Associate Professor Police Colonel, Faculty of Social sciences, Royal Police Cadet Academy

บทนำ (Introduction)

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เกิดปัญหาความหนาแน่นของชุมชนและประชากร การขยายตัวของเมืองและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาในการให้บริการด้านสาธารณสุข ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหายาเสพติด และปัญหาสังคมเสื่อมโทรมตามมา จากข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต การเกิดอาชญากรรมมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 2,788 คดี ในปี 2561 เป็น 4,294 คดี ในปี 2565 โดยมีผู้เสียหายจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานความผิดพิเศษ คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายตามลำดับ (สถานีตำรวจภูธรถลาง จังหวัดภูเก็ต, 2565)

ตารางที่ 1 สถิติการเกิดคดีอาญาของสถานีตำรวจภูธรถลาง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างปี พ.ศ.2561 - พ.ศ. 2565

ประเภทความผิด	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565
คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ	124	159	142	150	190
คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน	509	522	631	668	723
คดีพิเศษ	258	371	327	351	413
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,897	2,180	2,156	2,250	2,968
รวม	2,788	3,232	3,256	3,419	4,294

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสถิติการเกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นมากเรื่อย ๆ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันหาแนวทางป้องกันและแก้ไขเพื่อบรรเทาการเกิดอาชญากรรมให้ลดน้อยลง เพิ่มมาตรการแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ลดลง โดยขอความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน จะทำให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพและอัตราการเกิดอาชญากรรมในชุมชนลดน้อยลง และที่ผ่านมามีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีแค่ตำรวจเท่านั้นที่ทำหน้าที่ดังกล่าว เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบดั้งเดิม เช่น การตรวจท้องที่ การตั้งจุดตรวจ การระดมกวาดล้างอาชญากรรม ประชาชนโดยทั่วไปยังมีทัศนคติว่าหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงฝ่ายเดียว ไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวแนวความคิดนี้เองทำให้เกิดช่องว่างและความไม่เข้าใจกันระหว่างตำรวจกับประชาชน ทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจมักไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงวางแนวทางในการแก้ไขด้วยการกำหนดแผนและมาตรการในการควบคุมอาชญากรรมเชิงรุก โดยมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือการทำงานของตำรวจให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจหน้าที่ โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการป้องกันอาชญากรรมให้สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างแท้จริงด้วย

การขอความร่วมมือจากประชาชนให้เคารพกฎหมาย รู้จักป้องกันตนเอง ตลอดจนปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกว่า ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันแก้ไข (อัตถกร ธรรมศิริ, 2561)

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาของตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ตเบื้องต้น พบว่า ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาอันดับหนึ่งของชุมชน เนื่องจากมีปริมาณประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าว เป็นจำนวนมาก และการมีชนกลุ่มชนนี้ถือเป็นจุดอ่อนของตำบลเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมเขตเทศบาล ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนจึงมีความสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาการเกิดอาชญากรรมได้ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะนำมาศึกษา วิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

พรชัย ชันดี (2558) กล่าวว่า อาชญากรรมมีความหมายกว้าง ๆ ครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในลักษณะของการกระทำหรือพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสภาพความเป็นอยู่อันสงบเรียบร้อยของชุมชน จนชุมชนต้องดำเนินการแก้ไข ต่อต้าน ป้องกันหรือหาทางระงับปราบปรามด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมไปถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดเช่นนี้เป็นอย่างเป็นทางการด้วย

Bruinsma, G., & Weisburd, D (2014) กล่าวว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดและส่งผลในการฟ้องร้อง รวมทั้งพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด

โสภา ซปีลมันน์ (2560) ได้จำแนกประเภทอาชญากรรมตามความหมายของกฎหมายและสังคมวิทยา แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. อาชญากรรมที่เป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) เป็นความผิดที่ถือว่าเป็นบาปและขัดศีลธรรมของสังคมอย่างร้ายแรง ได้แก่ ความผิดฐานฆ่าคนตาย ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น
2. การกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม (Mala Prohibit) เป็นลักษณะความผิดที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด หรือเป็นความผิดตามที่กฎหมายห้าม ได้แก่ การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การกักตุนสินค้า การลักลอบเข้าเมือง เป็นต้น

สาเหตุของอาชญากรรมเกิดจาก สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ความบกพร่องทางจิตและทางร่างกาย ความเสื่อมทรามทางศีลธรรม ค่านิยมที่ผิด การย้ายถิ่นของประชากร สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

สิ่งเหล่านี้มีความเกี่ยวโยงกันและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนอาชญากรรมได้กลายเป็นปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคม และกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันในเวลาต่อมาการก่ออาชญากรรมเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม ขัดต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของคนในสังคมโดยตรง อาจนำไปสู่ภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและความเป็นอยู่ของคนในประเทศเป็นอย่างมาก

แนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยา

1. ทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory)

อาชญากรรมเกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการคือ อาชญากรที่กระทำผิดเหยื่อที่เหมาะสม และการขาดความสามารถในการป้องกันตัวของเหยื่อ ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้คือ ลอร์เรน โคเฮน และมาร์คัส เฟลสัน ซึ่งทั้งสองท่านนี้ได้ให้ความหมายของปกตินิสัย (Routine Activity) คือ กิจกรรมประจำวันหรือการกระทำของบุคคลที่กระทำเป็นประจำ เช่น การไม่มีคนเฝ้าบ้าน การใช้กระเป๋าหรือเครื่องประดับราคาแพง การเดินทางเส้นทางเดิม ซึ่งการเกิดอาชญากรรมมักจะเกิดจากกิจกรรมประจำวันของเหยื่อ ที่ส่งผลให้อาชญากรอาศัยโอกาสหรือช่องว่างเหล่านี้ในการตัดสินใจประกอบอาชญากรรม (Eric Rutger Leukfeldt & Majid Yar, 2016)

ผู้กระทำความผิดอาจเป็นใครก็ได้ที่มีแรงจูงใจที่จะก่ออาชญากรรมและมีความสามารถที่จะทำเช่นนั้น มาพบเจอกับเหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม ที่การขาดคุ้มครองหรือได้รับการดูแลจากผู้ที่มีความสามารถ ซึ่งอาจหมายถึงผู้ที่สามารถแทรกแซงเพื่อหยุดหรือขัดขวางอาชญากรรมนั้น จะสังเกตได้ว่าเมื่อขาดการคุ้มครองที่ดีเหตุอาชญากรรมก็ย่อมที่จะเกิดขึ้นได้ ในปัจจุบันสังคมยุคใหม่ประกอบด้วยสิ่งยั่วยวนบุคคลให้กระทำความผิดได้ทุกเมื่อที่มีโอกาส แต่ในขณะเดียวกันก็มีกลไกที่จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลมีการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง สิ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนคือความอ่อนแอของบุคคล สถานการณ์ สิ่งยั่วยวนที่มากกระตุ้นให้กระทำความผิด การคบหาสมาคม และความเฉื่อยชา หากบุคคลตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ มักจะประกอบอาชญากรรมได้ง่าย แต่ในสังคมก็มีสถาบันครอบครัวที่เป็นตัวกำหนดการควบคุมตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายได้ (พรชัย ชันดี, 2558)

2. ทฤษฎีการขัดเกลากายทางสังคม (Socialization Theory)

Michael J. Carter (2022) กล่าวถึงการขัดเกลากายทางสังคมว่ามีความสำคัญ 2 ประการ อธิบายได้ดังนี้

1. การขัดเกลากายทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ เพราะเป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ประเพณี ความคิด อุดมการณ์ ทักษะ บุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

2. มนุษย์เป็นสัตว์สังคมไม่สามารถอยู่ตัวคนเดียวได้ เมื่อต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมจึงต้องมีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างปกติสุข หากไม่มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ย่อมเกิดความขัดแย้ง เกิดความสับสนวุ่นวายจนเกิดเหตุจลาจลได้

กระบวนการขัดเกลากายทางสังคมนี้เกิดขึ้นในทุกองค์กรทางสังคม มีบทบาทในการอบรม กลุ่มเกลาให้สมาชิกใหม่ได้รับรู้และกระทำตามเกณฑ์ของสังคม สามารถจำแนกองค์กรที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ครอบครัว เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยเริ่มต้นตั้งแต่วัยทารก ซึ่งครอบครัวจะทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสมาชิกให้เป็นพลเมืองดี สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แบบแผนที่สังคมได้
- 2) โรงเรียน หน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมที่ต่อเนื่องจากครอบครัวก็คือโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรที่สังคมจัดตั้งขึ้นเพื่อสั่งสอนความรู้และถ่ายทอดวิทยาการ รวมถึงมารยาทศีลธรรมจรรยาต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในสังคม
- 3) กลุ่มเพื่อน เมื่อสมาชิกในสังคมเติบโตขึ้น กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการขัดเกลาทางสังคม โดยเฉพาะกับกลุ่มเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เนื่องจากจะมีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมกันภายในกลุ่ม
- 4) สถาบันทางศาสนา ศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของสมาชิกในสังคม คำสอนของทุกศาสนาล้วนสอนให้คนเป็นคนดีและมีศีลธรรม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- 5) สื่อมวลชน มีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ ไปสู่สมาชิกในสังคมอย่างทั่วถึง ทำให้สมาชิกได้รับรู้ข่าวสารและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างถูกต้อง มีความเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีวิจารณ์ญาณ (ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, 2561)

แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

1. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory)

หลักการของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย คือมีการแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการจัดสายตรวจ แบ่งเขตการตรวจตามพื้นที่ที่กำหนด เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มีผลในการหยุดยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรม เพราะกลัวการถูกจับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใส่เครื่องแบบและรถวิทยุสายตรวจที่มีลักษณะเด่นชัด เห็นได้ง่ายเพื่อเป็นการข่มขู่อาชญากร มีการตรวจตราพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกมั่นใจในความปลอดภัย ด้วยเหตุนี้การแสดงตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั่วทั้งชุมชนจะช่วยป้องกันอาชญากรรมได้เป็นการลดโอกาสในการกระทำผิดกับผู้ที่ตั้งใจจะละเมิดกฎหมาย (สันตทฤษฎณ์ บุญช่วย, 2561)

งานตรวจตราพื้นที่ของตำรวจมีลักษณะเป็นได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ ตำรวจสายตรวจมักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาที่แต่ละผลัดปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นงานประจำของตำรวจสายตรวจส่วนงานเฉพาะกิจนั้น ตำรวจสายตรวจในทุกเขตพื้นที่คือกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะกิจที่เร่งด่วน การใช้สายตรวจนั้นทำให้สถิติในคดีอาชญากรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และในทัศนะของประชาชนก็ได้ทำให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมได้เช่นกัน หรือแม้แต่การศึกษาผลกระทบของตำรวจสายตรวจเดินเท้าของอังกฤษจะพบว่า การเพิ่มกำลังตำรวจสายตรวจเดินเท้าเป็นจำนวนมากต่อหนึ่งเขตจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะจะช่วยลดการเกิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในบริเวณพื้นที่สาธารณะเท่านั้น

แต่ในสถานที่ที่โรฐานยังไม่ปรากฏแน่ชัด แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ว่าการลดอาชญากรรมนั้นจะเป็นไปได้ ในช่วงเวลานานเท่าใด อีกทั้งในประเทศไทยเองมีข้อจำกัดในการใช้ตำรวจสายตรวจ คือ งบประมาณค่าใช้จ่าย จำนวนเจ้าหน้าที่ต่อสัดส่วนจำนวนประชากร เป็นต้น

2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations Theory)

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มีหลักการคือส่งเสริม สนับสนุน แก้ไขปัญหา ที่ต้นเหตุเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน มีแนวคิดเริ่มต้นจาก เซอร์ โรเบิร์ต พิล ผู้ก่อตั้ง ตำรวจมหานครลอนดอน หรือ สก็อต แลนด์ยาร์ด ซึ่งเป็นเจ้าของคำพูดที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจ” (The Police are the public and the public are the police) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นการแก้ไขปัญหาลงสู่ชุมชน เพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรม และลด ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ซึ่งมีสาระสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (ธนศ เกษศิศิลป์, 2562)

1. การขยายขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของงานตำรวจให้กว้างขวางขึ้น
2. การให้ความสำคัญอย่างเน้นหนัก ในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างตำรวจกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ลึกซึ้ง สม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดไป
3. การให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอาชญากรรม
4. ความพยายามที่จะปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของตำรวจ เพื่อกระจายการให้บริการ และการวางแผนระดับชุมชน ให้ดีมากยิ่งขึ้น

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ พื้นที่ใดที่เคยเกิดอาชญากรรมก็จะมีเกิด เหตุการณ์นั้นซ้ำ ๆ อีก แม้ว่าผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้น ๆ จะมีการสลับสับเปลี่ยน หมุนเวียนเปลี่ยนกันไป ตามกาลเวลา แต่สถิติอาชญากรรมในพื้นที่ดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม ปัจจัยที่ส่งเสริมการเกิดอาชญากรรม อาจจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ส่งผลให้สังคมนั้นขาดระเบียบ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ของชุมชนในยุคก่อนความเจริญทางอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม การจัดสภาพทั่วไปของบ้านเมืองหรือ ชุมชนนั้นควรจะมียุทธศาสตร์เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกต และตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคล และมุ่งสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมให้พ้นจากปัญหาอาชญากรรม ตำรวจเป็นเพียงฝ่ายวางแผน สนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ไม่ได้มีหน้าที่หลักในการป้องกันอาชญากรรม จึงต้องมีทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ขึ้น (Tilley, 2014)

3. ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environment Design)

ธนศ เกษศิศิลป์ (2562) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมถือเป็นปัจจัยสำคัญประการ หนึ่งที่มีผลต่อปัญหาอาชญากรรมในชุมชน เป็นสิ่งที่สามารถวางแผน เปลี่ยนแปลงแก้ไข เพื่อใช้เป็นมาตรการใน การป้องกันอาชญากรรมได้ เพราะเป็นการปิดกั้นโอกาสไม่ให้อาชญากรเข้าถึงบุคคลหรือทรัพย์สิน เป็นการลด ช่องทางหรือโอกาสในการกระทำผิดของคนร้ายให้น้อยลง หัวใจสำคัญของการควบคุมอาชญากรรมจาก สภาพแวดล้อม คือ ปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม

ทำให้สภาพแวดล้อมปลอดภัยไม่มากนัก การจัดสภาพแวดล้อมร่วมกับชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมโดยใช้ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมไว้ มีรายละเอียดดังนี้ (Rachel Armitage, 2019)

1. เฝ้าระวังโดยธรรมชาติ (Natural surveillance) หลักข้อนี้ใช้ความจริงที่ว่าคนร้ายไม่ยอมให้คนมองเห็น ไม่ชอบให้ใครจําหน้าได้ ดังนั้น จึงต้องทำให้พื้นที่นั้นมีการเฝ้าระวังโดยธรรมชาติ เช่น ทำให้ดูโล่ง เอาสิ่งกีดขวางออกไปเพื่อให้คนทั่วไปสามารถมองเห็นผู้บุกรุกได้ง่าย ทำหน้าต่างประตูให้หันออกไปทางถนนหรือที่จอดรถ ปรับทางเท้าหรือถนน ทำเฉลียงประตูหน้าบ้าน ติดไฟแสงสว่าง ทำระเบียบหรือกำแพงให้โปร่งใส กำจัดมุมอับและที่ลับตาออกไป จัดกิจกรรมเพื่อให้มีคนพลุกพล่านใกล้เคียงหรือในบริเวณที่ล่อแหลมเพื่อให้มีคนช่วยเฝ้าระวังมากขึ้น

2. ควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ (Natural access control) วิธีควบคุมการเข้าออก ได้แก่ การใช้ประตูรั้ว รั้วไม้เตี้ย ๆ รั้วน้ำ แนวต้นไม้ เพื่อกั้นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากบริเวณนั้น ถ้าเป็นบ้านพักอาศัย เรามักจะติดตั้งกลอน เหล็กดัด เป็นต้น แต่ถ้าเป็นพื้นที่สาธารณะหรือกึ่งสาธารณะ การควบคุมการเข้าออกต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น จัดทางเข้าทางออก ทำรั้ว จัดทิวทัศน์ (landscaping) ติดตั้งไฟแสงสว่าง หรือตั้งโต๊ะต้อนรับเพื่อเป็นการตรวจตราการเข้าออกก็ได้ เนื่องจากการควบคุมการเข้าออกของที่สาธารณะค่อนข้างยากกว่าปกติ แต่เราสามารถใช่วิธีควบคุมโดยใช้สิ่งที่เรียกว่า “สิ่งกีดขวางทางจิตวิทยา” (psychological barrier) เช่น ติดป้าย ทำเครื่องหมาย ตีเส้นบนพื้น ทำไม้กั้นเพื่อประกาศให้ทราบว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่เฉพาะ

3. แบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน (Territorial reinforcement) มนุษย์เราโดยธรรมชาติจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ของตนและเคารพสิทธิในพื้นที่ของคนอื่น ฉะนั้นเราจึงออกแบบให้มองเห็นชัดเจนว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ควบคุมและหวงห้าม ไม่ใช่ที่สาธารณะผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะรู้สึกว่าการบุกรุกหรือละเมิดสิทธิผู้อื่น เช่น สร้างทางเท้าเป็นแนวแบ่งพื้นที่ ทำทิวทัศน์โดยใช้ต้นไม้ รั้ว รั้วน้ำให้แบ่งเป็นแนวเขตหรือรั้ว

4. บริหารจัดการ (Maintenance & management) เรื่องนี้เป็นความร่วมมือ สมัครงาน กลมเกลียวกันของคนในชุมชนซึ่งมีความห่วงใย หวงแหนพื้นที่ชุมชนของตน ร่วมกันสร้างความร่มรื่น น่าอยู่ให้กับชุมชน โดยการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ ตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการในส่วนที่ร่วมกันของชุมชน โดยทั่วไปในชุมชนอาจจะมีพื้นที่รกร้าง พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้สอย สิ่งปรักหักพัง ต้นไม้พงหญ้า บ้านร้าง บางครั้งกลายเป็นที่เสื่อมโทรม แหล่งซ่องสุมของพวกมิจฉาชีพ ชุมชนต้องสอดส่อง ดูแล กำจัดที่รกร้างให้โปร่งตาไม่เป็นพื้นที่ล่อแหลมให้เกิดอาชญากรรม

แนวคิดในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

เสาวลักษณ์ โกลลิตติอัมพร (2559) ได้แบ่งการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนของสถานีตำรวจออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. เครือข่ายชุมชนลักษณะปฏิบัติการ เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมปฏิบัติกับตำรวจเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น ช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการจราจร รวมถึงการเข้าร่วมในการป้องกันภัย ระวังเหตุและช่วยเหลือหรือกู้ภัยจากอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้แก่ อาสาสมัครตำรวจบ้าน อาสาจราจร

2. เครือข่ายชุมชนลักษณะแนวร่วม เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น โดยการเข้าถึงประชาชน สร้างศรัทธา ให้ความรู้ แนะนำวิธีการปฏิบัติเพื่อเสริม สร้างความร่วมมือในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การป้องกันตัวเองของประชาชนและการป้องกันอุบัติเหตุ เช่น ตั้งเครือข่ายเพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเพื่อแจ้งข่าวอาชญากรรม จัดตั้งหน่วยกู้ภัยหรือบรรเทาสาธารณภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ร่วมกตัญญู

แนวคิดตำรวจชุมชน

หลักการของตำรวจชุมชนเป็นการแก้ไขปัญหาเชิงกลยุทธ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรม เพื่อลดความหวาดกลัวภัยอันตรายที่เกิดขึ้นในชุมชนและลดความไม่เรียบร้อยของชุมชน หลักการของตำรวจชุมชนเป็นทั้งปรัชญาและแนวทางปฏิบัติงานของตำรวจสมัยใหม่ ซึ่งมีหลักการใหญ่อยู่ 2 ประการ คือตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชน เข้าถึงพื้นที่หรือเกาะติดพื้นที่ และตำรวจต้องเป็นผู้นำชุมชนร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นต้นเหตุของการเกิดอาชญากรรม และแก้ไขความไม่เรียบร้อยในชุมชน มีหลักการดำเนินการดังนี้ (อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า, 2562)

1. ระดับผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ จะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและการปฏิบัติงานรวมทั้งการคัดเลือกบุคลากร การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ การเลือกพื้นที่เป้าหมาย ศึกษาและจัดทำข้อมูล ท้องถิ่นและการกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้กับตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ และความประพฤติดี มีความเป็นผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความอดทนอดกลั้น มีไหวพริบปฏิภาณดีและผ่านการอบรมด้านประชาสัมพันธ์

2. ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ การปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มีเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและสมาชิกของชุมชน มีความสามารถในการป้องกันตนเองจากปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ในการออกปฏิบัติงานในพื้นที่ ดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของตำรวจ ดังนี้

- 2.1 การพบปะเยี่ยมเยียนและร่วมกิจกรรม
- 2.2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน
- 2.3 การประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน
- 2.4 การเตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม
- 2.5 การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน
- 2.6 การจัดระบบประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 2.7 การติดตามผล ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข

การดำเนินงานของตำรวจชุมชนตั้งแต่ยุคที่กรมตำรวจสังกัดกระทรวงมหาดไทยและในยุคสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการพัฒนาหลักการของตำรวจชุมชนและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับ

ยุคสมัยมาโดยตลอด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของตำรวจ สร้างความมั่นใจในสมรรถภาพ บุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้และความตั้งใจจริงของตำรวจ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของตำรวจในด้านต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์จะถูกนำมาใช้กับกลุ่มประชาชนเป้าหมาย เช่น ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน สหพันธ์แรงงาน เพื่อให้บุคคลแต่ละกลุ่มเหล่านั้นเข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการ ปัญหาและข้อจำกัดของตำรวจ รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 5 คน ได้แก่
 - ผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม จำนวน 3 คน
 - รองสารวัตรป้องกันปราบปราม จำนวน 2 คน
- 2) กลุ่มผู้นำชุมชนและอาสาสมัครในเขตเทศบาลตำบลศรีสุนทร จำนวน 12 คน ได้แก่
 - ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 คน
 - สารวัตรกำนัน จำนวน 1 คน
 - อาสาสมัคร จำนวน 3 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 17 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยทุกกลุ่มมีการกำหนดคุณสมบัติในการคัดเลือก โดยต้องเป็นผู้ที่มีการอาศัยหรือทำงานอยู่ในพื้นที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured interview guideline) คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นั้นจะเป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) ทำการขออนุญาตผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรถลาง จังหวัดภูเก็ต เพื่อเข้าทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากตำรวจ
- 2) หลังจากได้รับอนุญาตจากทางสถานีตำรวจภูธรถลาง จังหวัดภูเก็ต แล้ว ผู้วิจัยเข้าไปแจกแบบสอบถามกับตำรวจและประชาชนในชุมชน โดยทำการแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล

3) ชี้แจงให้ตำรวจและประชาชนในชุมชนกลุ่มตัวอย่างทราบว่าข้อมูลที่รวบรวมได้จะถูเก็บเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการสรุปภาพรวมเท่านั้น

4) ทำการสอบถามประเด็นที่ต้องการรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถามจนครบทุกข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการ สังเกตแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อตรวจสอบความคล้ายคลึง ความแตกต่าง ของปัจจัยหลาย ๆ ด้านวิเคราะห์และสรุปผลถึงประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม หาแนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัย (Results)

1. กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน วิเคราะห์ปัญหาของชุมชนเพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริงของชุมชน มองถึงความต้องการที่แท้จริงว่าอะไรคือสาเหตุของปัญหา และวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาในขั้นตอนต่อไป สร้างความไว้วางใจให้กับคนในชุมชนด้วยการทำความรู้จักกับผู้นำชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยทางสถานีตำรวจได้ใช้วิธีการประชุมกลุ่ม ปรีกษาหารือ ระหว่างเทศบาล ผู้นำชุมชน อาสาสมัครในเขตพื้นที่ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการแก้ไขร่วมกันผ่านการประชุม ซึ่งจะทำการรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการแก้ไขปัญหาของแต่ละชุมชนตามความเป็นจริง

การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน พื้นที่บางจุดที่เป็นทางสัญจรไปมาระหว่างชุมชน ยังไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง เป็นจุดเสี่ยงที่ทำให้เกิดอาชญากรรมได้จึงต้องติดไฟตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้มีแสงสว่างอยู่ในพื้นที่ นำกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) มาติดตั้งบริเวณภายในชุมชนและบริเวณจุดต่อแหลม ช่วยกันกำจัดพื้นที่รกร้างโดยร่วมมือกับเทศบาลในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งมั่วสุมของกลุ่มผู้กระทำความผิด

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ดำเนินการผ่านโครงการหนึ่งตำรวจ หนึ่งหมู่บ้าน เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนในการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับประชาชนโดยเปิดช่องทางรับฟังปัญหาและข้อเสนอจากประชาชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย เป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกันรวมกลุ่มกันเป็นสมาชิกชุมชน เพื่อร่วมมือกันในการสอดส่องพฤติกรรมที่น่าสงสัยต่าง ๆ แล้วแจ้งให้สมาชิกในชุมชนและตำรวจทราบ โครงการอาสาสมัครตำรวจบ้าน เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญารักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม พบว่าครอบครัว

มีอิทธิพลกับบุคคลมากที่สุด เพราะเป็นสถาบันแรกที่บ่มเพาะพฤติกรรม ชัดเกลานิสัยของบุคคลให้อยู่ร่วมกับสังคมได้ หากครอบครัวใดขาดความรักและความผูกพันซึ่งกันและกันก็จะทำให้เด็กหันไปคบเพื่อนที่ซุกงูกันไปในทางที่เสื่อมเสียและรวมตัวกันก่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ อิทธิพลจากสภาพแวดล้อม การคบเพื่อนก็มีส่วนที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมลักษณะใดก็จะคบหากับเพื่อนหรือคนที่มีลักษณะที่ตรงกับความต้องการของตนเองเช่นกัน และเสียงที่จะกระทำความผิดได้ง่าย

ความสนใจหรือความกังวลร่วมกัน พบว่าประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เกิดจากความกังวลและห่วงใยลูกหลานในชุมชนจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จึงอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนตลอดจนช่วยดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน

3. ปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

ด้านนโยบาย พบว่านโยบายต่าง ๆ ยังไม่สามารถใช้ได้ครอบคลุมกับทุกพื้นที่ เนื่องจากบางพื้นที่มีความเป็นเอกเทศสูง ลักษณะการเป็นอยู่จะต่างคนต่างอยู่เสียส่วนใหญ่ ทำให้นโยบายที่ตำรวจสั่งการไปใช้ได้แค่บางกลุ่มเท่านั้น

ด้านงบประมาณ พบว่าไม่มีงบประมาณประจำเดือนที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการในแต่ละโครงการ การจะของงบประมาณได้จะทำได้เมื่อมีการจัดกิจกรรมขึ้น แต่โครงการอาสาสมัครตำรวจบ้านต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทุกเดือน ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า เป็นต้น รวมไปถึงค่าอาหาร เครื่องดื่มที่ต้องจัดให้กับอาสาสมัครชุมชนที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสงบสุขของชุมชนในเวลากลางคืน ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไม่สามารถเบิกของบจากทางราชการได้ ประชาชนช่วยกันออกค่าใช้จ่ายเอง

ด้านประชาสัมพันธ์ พบว่าในปัจจุบัน ยังมีชาวบ้านบางส่วนที่ไม่สามารถเข้าถึงโลกออนไลน์ได้ การรับรู้ข่าวสารในชุมชนจึงต้องรอประกาศจากทางผู้นำชุมชนที่จะแจ้งให้กับคนในชุมชนทราบอีกครั้ง มีทั้งการประกาศทางสื่อออนไลน์ ติดป้ายประกาศในหมู่บ้านและฝากให้คนในชุมชนแจ้งข่าวสารกันเองประกอบกันด้วย

ด้านความพร้อมของประชาชน พบว่า ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมในลักษณะนี้ เพราะไม่อยากเดือดร้อนกับปัญหาที่ไม่ได้ก่อ จึงเลือกที่จะไม่ให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4. แนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม เริ่มจากการให้ความรู้กับคนในพื้นที่

อย่างจริงจังด้วยการจัดอบรมในสถานศึกษา โครงการที่จัดคือโครงการแดร์ เป็นโครงการที่ให้ความรู้ในเรื่องของโทษและพิษภัยของยาเสพติด ทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชวนให้ลองใช้ยาเสพติด และร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมที่ต้านภัยยาเสพติด เป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ในส่วนของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ก็ได้เข้าไปให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การซ่อมหม้อไฟ และเรียนรู้ถึงการป้องกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ การให้ความรู้เพิ่มเติมกับคนในชุมชนจะจัดขึ้นทุกเดือนที่ลานชุมชนของหมู่บ้าน มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาให้ความรู้กับประชาชนอยู่เสมอ

การพัฒนาสภาพแวดล้อมไม่ให้อัปเดตการเกิดอาชญากรรม มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ให้มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น เช่น การสร้างสวนสาธารณะ หรือสวนหย่อมประจำชุมชน เพื่อให้คนในชุมชน ได้ใช้เวลาว่างร่วมกันมากขึ้น และการเข้ามาเป็นอาสาสมัครประจำชุมชนนั้น ผู้เข้าร่วมไม่มีสวัสดิการการคุ้มครองระหว่างปฏิบัติหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ส่วนใหญ่จะมาปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตอาสา หากได้รับอันตรายในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่หรือการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็จะต้องรักษาพยาบาลโดยการออกค่าใช้จ่ายเอง ทำให้อาสาสมัครรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานช่วยเหลือชุมชนอีกเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

1. กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน ทำให้ทราบถึงปัญหาที่มีและความต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถวางแผนและวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนในเบื้องต้นได้ โดยสภาพปัญหาของเทศบาลตำบลศรีสุนทร ได้แก่ ความไม่เป็นระเบียบของสังคม การมีประชากรแฝงเยอะ มีแรงงานต่างด้าวทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน การแบ่งพรรคแบ่งพวกของชาวบ้านในกลุ่มต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความแตกแยก ไม่สามัคคีกันและเป็นจุดอ่อนที่จะนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ และเมื่อได้ทราบถึงสภาพปัญหาของชุมชนในเบื้องต้นแล้ว ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อทำความรู้จักกับผู้นำชุมชน การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มผู้นำชุมชนจะทำให้การดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ สะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น โดยทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะจัดตั้งทีมตำรวจบ้านในการประสานกับคณะกรรมการของหมู่บ้านเพื่อทำการพบปะพูดคุย ชักถามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (ธเนศ เกษศิลป์, 2562) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพทั่วไปของชุมชนมุ่งสนับสนุนให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวมให้พ้นจากปัญหาอาชญากรรม เป็นการลดช่องว่างและโอกาสในการก่ออาชญากรรมได้ดีอีกทาง

หลังจากที่ได้มีการทำความรู้จักและหาแนวทางร่วมกันในการลดปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากผู้นำชุมชนแล้ว ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ดำเนินการหาแนวร่วมมาปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในชุมชน เพื่อทำหน้าที่ตรวจตราความสงบเรียบร้อยในชุมชน โดยประกาศรับสมัครคนที่สนใจและสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครผ่านเครือข่ายผู้นำชุมชน ผู้ที่สมัครเข้ามาจะได้รับการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ได้ สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม (เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอำพร, 2559) ที่ใช้เครือข่ายชุมชนลักษณะปฏิบัติการและเครือข่ายชุมชนลักษณะแนวร่วมเข้ามาปรับใช้โดยการให้ประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติงานกับตำรวจเพื่อปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยจัดตั้งเป็นองค์กรและมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมกันรับผลประโยชน์และประเมินผลมาตรการต่าง ๆ ที่ตนได้มีส่วนร่วมสร้างขึ้น

1) การสร้างความไว้วางใจให้กับคนในชุมชน การเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ช่วยแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและทำให้ประชาชนยอมรับและไว้วางใจให้ตำรวจ

เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนด้วย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าร่วมกิจกรรม งานประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการสร้างความคุ้นเคย ลดความหวาดระแวง และประชาชนในพื้นที่ก็จะมีความไว้วางใจในตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจมากขึ้น

การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน สภาพแวดล้อมของพื้นที่เทศบาลตำบลศรีสุนทร มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม มีพื้นที่รกร้างในบางพื้นที่ ซึ่งลักษณะของชุมชนที่เป็นแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดก่ออาชญากรรมได้ ตามแนวคิดทฤษฎีปกตินิสัย (พรชัย ชันดี, 2558) ที่กล่าวว่า เมื่อขาดการคุ้มครองที่ดีเหตุอาชญากรรมก็ย่อมที่จะเกิดขึ้นได้เพราะอาชญากรมักจะเลือกเหยื่อที่กระทำกิจวัตรประจำวันในลักษณะเดิมและทำอยู่เป็นประจำตามวงจรการเกิดอาชญากรรม เมื่ออาชญากรมาพบกับเหยื่อที่ไม่มีผู้คุ้มครองหรือป้องกันและขัดขวางการกระทำความผิด อาชญากรรมจึงเกิดขึ้น ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถป้องกันไม่ให้เกิดเหตุอาชญากรรมขึ้นได้ โดยวิธีการแยกผู้ที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อและผู้กระทำความผิดออกจากกัน ไม่ให้เจอกัน ดังนั้นจึงนำทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมาใช้ในการควบคุมอาชญากรรม (ธเนศ เกษศิลป์, 2562) วิธีที่นำมาใช้ ได้แก่ การออกแบบพื้นที่ให้มีแสงสว่างเพียงพอ เพราะอาชญากรรมมักเกิดในจุดที่เป็นมุมอับเพราะไม่มีแสงสว่างอยู่ในพื้นที่นั้น การติดกล้องวงจรปิด เพราะในบางพื้นที่เป็นที่เปลี่ยวไม่ค่อยมีผู้คนสัญจรไปมา ทำให้อาชญากรเลือกกระทำความผิดในพื้นที่จุดนั้น การติดกล้องวงจรปิดนี้จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานได้สะดวกมากขึ้น การช่วยกันกำจัดพื้นที่รกร้าง เพราะพื้นที่รกร้างเป็นพื้นที่ที่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ เป็นพื้นที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็ใครก็สามารถเข้าไปใช้สอยเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ได้ เมื่อผู้ก่อเหตุรู้สึกว่าการนี้ไม่มีเจ้าของ ก็จะใช้โอกาสนี้ในการก่อเหตุเสมอ ไม่ว่าจะเป็ชิงทรัพย์ จับกลุ่มกันมั่วสุมเสพยาเสพติด หรืออาชญากรรมในรูปแบบอื่น ๆ

2) การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรกลางจังหวัดภูเก็ต ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและความไม่เป็นระเบียบต่าง ๆ ในชุมชน ส่งผลให้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุดและตรงกับความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งโครงการที่เทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอถลางจังหวัดภูเก็ตดำเนินการ ได้แก่

โครงการหนึ่งตำรวจ หนึ่งหมู่บ้าน เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนในการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยเปิดช่องทางรับฟังปัญหาและข้อเสนอจากประชาชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน ลดช่องว่างระหว่างตำรวจและประชาชนให้ประชาชนได้มีตำรวจเป็นที่พึ่งในทุกมิติ ซึ่งนำไปสู่การยกระดับภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและสร้างความพอใจให้แก่ประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ตรงกับหลักสมมติฐานของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (สันทกฤษณ์ บุญช่วย, 2561) ที่กล่าวว่า การแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการจัดสายตรวจ แบ่งเขตการตรวจตามพื้นที่ที่กำหนด เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย ซึ่งมีผลในการหยุดยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรม เพราะกลัวการถูกจับกุม

โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย เป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกันรวมกลุ่มกันเป็นสมาชิกชุมชน เพื่อร่วมมือกันในการสอดส่องพฤติกรรมที่น่าสงสัยต่าง ๆ แล้วแจ้งให้สมาชิกในชุมชนและตำรวจทราบ เมื่อบ้านไหนจำเป็นต้องเดินทางไปต่างจังหวัดก็สามารถฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้านข้างเคียงได้ ซึ่งหากเพื่อนบ้านพบความผิดปกติก็สามารถโทรสายตรงถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตลอด 24 ชั่วโมง ตรงกับทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (ธเนศ เกษศิลป์, 2562) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมมีส่วนที่ทำให้เกิดอาชญากรรม การปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจะทำให้ลดโอกาสการก่ออาชญากรรม เพราะโดยธรรมชาติคนร้ายไม่ยอมให้คนมองเห็น ไม่ชอบให้ใครจับหน้าได้ จึงต้องทำให้พื้นที่นั้นมีการเฝ้าระวังโดยธรรมชาติ กำจัดมุมอับและที่ลับตาออกไป การที่มีคนพลุกพล่านในบริเวณพื้นที่ล่อแหลมก็เพื่อที่จะให้มีการช่วยเฝ้าระวังมากยิ่งขึ้น

โครงการอาสาสมัครตำรวจบ้าน เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยของประชาชน ตรงกับทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, 2561) ที่กล่าวว่าการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการในการสร้างสมาชิกใหม่ให้กับสังคม มีกระบวนการในการพัฒนาคนและสร้างความเป็นตัวตน โดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ความรู้ ความคิด ทัศนคติ อุดมการณ์ บุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งอาจเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ความสนใจหรือความกังวลร่วมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมสืบเนื่องมาจากความห่วงใยและความกังวลว่าลูกหลานของตนจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่จะเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน จึงมีชาวบ้านบางส่วนที่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขปัญหาของชุมชนอีกทางหนึ่ง อีกทั้งความต้องการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีอุดมการณ์และเป้าหมายเดียวกันของคนในชุมชน เพราะส่วนใหญ่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีสุนทรอาศัยอยู่ในชุมชนมาตั้งแต่เกิดจึงมีความรักและความผูกพันกับถิ่นฐานที่ตนอาศัยอยู่ เมื่อมีโครงการหรือกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนดีขึ้นคนในชุมชนจึงพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเพื่อเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนของตนด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม (เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2559) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและมีมากพอจนเกิดการริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการในเรื่องนั้น การที่คนในชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่าชุมชนมีปัญหา ต้องอาศัยความร่วมมือกันในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องเป็นตัวช่วยในการปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จและเปลี่ยนแปลงไปตามที่คนในชุมชนต้องการและเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

3. ปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

1) ด้านนโยบาย นโยบายต่าง ๆ ที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดมาอย่างไม่สามารถใช้ได้ครอบคลุมกับทุกพื้นที่ เนื่องจากบางพื้นที่มีความเป็นเอกเทศ และยึดถือประเพณีดั้งเดิมสูง นโยบายที่ตำรวจสั่งการไปใช้ได้แค่บางกลุ่มเท่านั้น และในบางพื้นที่ก็จะเชื่อฟังแค่ผู้นำชุมชนเท่านั้น จะไม่ฟังหรือยอมรับความคิดเห็นหรือแนวคิดใด ๆ ของคนนอกชุมชนเลย เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องสำรวจพื้นที่และสร้าง

ความสัมพันธ์อันดีกับคนในชุมชน โดยใช้แนวคิดของตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาใช้ในการกำหนดนโยบาย (อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า, 2562) โดยใช้หลักการให้ผู้สนับสนุน ซึ่งตำรวจจะต้องแสวงหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจจากชุมชนในพื้นที่ แสวงหาการสนับสนุนจากการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานของชุมชน มาช่วยเหลืองานตำรวจ ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำชุมชนนั้นแล้ว การจะปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่ง่ายขึ้น

2) ด้านงบประมาณ การจะของบประมาณจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีการจัดกิจกรรมขึ้น แต่โครงการอาสาสมัครตำรวจบ้านจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทุกเดือน ซึ่งเป็นค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า เป็นต้น รวมไปถึงค่าอาหาร เครื่องดื่มที่ต้องจัดให้กับอาสาสมัครชุมชนที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสงบสุขของชุมชนในเวลากลางคืน ซึ่งในค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไม่สามารถเบิกของบจากทางราชการได้ ประชาชนช่วยกันออกค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งปัญหาในเรื่องงบประมาณนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ

3) ด้านการประชาสัมพันธ์ พื้นที่เขตเทศบาลตำบลศรีสุนทรบางพื้นที่ยังมีชาวบ้านบางส่วนที่ไม่สามารถเข้าถึงโลกออนไลน์ได้ การรับรู้ข่าวสารในชุมชนจึงต้องรอประกาศจากทางผู้นำชุมชนที่จะแจ้งให้กับคนในชุมชนทราบอีกครั้ง มีทั้งการประกาศทางสื่อออนไลน์ ติดป้ายประกาศในหมู่บ้าน และฝากให้คนในชุมชนแจ้งข่าวสารกันเอง

4) ด้านความพร้อมของประชาชน พบว่าประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมในลักษณะนี้ อีกส่วนหนึ่งคือไม่อยากจะต้องเดือดร้อนกับปัญหาที่ไม่ได้ก่อ จึงเลือกที่จะไม่ให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องนำหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาใช้ในการปฏิบัติงาน (อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า, 2562) เน้นการให้บริการเชิงรุก โดยออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนเป็นประจำ ทำการประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน เข้าใจวัตถุประสงค์และการเข้าปฏิบัติงานของตำรวจ เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในองค์กร ภาคเอกชนและภาครัฐ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ดำเนินงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ให้กับหมู่บ้านและชุมชนในเรื่องการป้องกันอาชญากรรม

4. แนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม การให้ความรู้กับคนในพื้นที่อย่างจริงจัง ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรกลางได้จัดอบรมในสถานศึกษา โดยโครงการที่ใช้อยู่คือโครงการแดร์ เป็นโครงการที่ให้ความรู้ในเรื่องของโทษและพิษภัยของยาเสพติด ทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ลองใช้ยาเสพติดและร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมที่ช่วยต้านภัยยาเสพติด เป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติด ในส่วนของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ก็ได้เข้าไปให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การซ้อมหนีไฟ และเรียนรู้ถึงการป้องกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากจะจัดอบรมให้ความรู้ในสถานศึกษาแล้วยังมีการให้ความรู้เพิ่มเติมกับคนในชุมชนโดยทางเทศบาลตำบลศรีสุนทรจะจัดขึ้นทุกเดือนที่ลานชุมชนของหมู่บ้าน มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาให้ความรู้กับประชาชนอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์เพราะเป็นการช่วยให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มเติม

และได้รับความรู้เกี่ยวกับภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น การที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาและชาวบ้านในชุมชนนี้ เป็นการทำให้คนในชุมชนได้ตระหนักรู้ถึงปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและจะมีทักษะการป้องกันตัวเองในเบื้องต้นได้ และการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มากขึ้นและหลากหลายกว่าเดิม เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรธลกลาง จังหวัดภูเก็ต หรือแม้กระทั่งผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลศรีสุนทรตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่หลากหลายและครอบคลุมกับปัญหาที่สั่งสมมานาน ซึ่งทางชุมชนต้องการให้มีหน่วยงานที่หลากหลายมากขึ้นในการระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

จัดให้มีสวัสดิการการคุ้มครองอาสาสมัครในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การเข้ามาเป็นอาสาสมัครประจำชุมชนนั้น ผู้เข้าร่วมไม่มีสวัสดิการการคุ้มครองระหว่างปฏิบัติหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ส่วนใหญ่จะมาปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตอาสา หากได้รับอันตรายแก่สุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยชอบธรรมตามกฎหมาย โดยทั่วไปจะใช้บริการสถานพยาบาลที่จะต้องออกค่าใช้จ่ายเอง จึงเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ทำให้การรับสมัครอาสาสมัครชุมชนรุ่นใหม่ยังไม่เป็นที่นิยมเท่าที่ควร ซึ่งภาครัฐควรจัดสรรในเรื่องของสวัสดิการคุ้มครองเหล่าอาสาสมัครในชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน เพื่อจะได้เป็นแรงจูงใจให้กับอาสาสมัครรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาทำงานช่วยเหลือสังคมและชุมชนให้มีการพัฒนาได้ดีขึ้นในลำดับต่อไป สอดคล้องกับทฤษฎีการขัดเกลา (คิลว็ธน์ ชัยวงศ์, 2561) ที่กล่าวว่าการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการในการสร้างสมาชิกใหม่ให้กับสังคม มีกระบวนการในการพัฒนาคนและสร้างความเป็นตัวตน โดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ความรู้ ความคิด ทักษะ อุดมการณ์ บุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

การพัฒนาสภาพแวดล้อมไม่ให้อั้วต่อการเกิดอาชญากรรม การพัฒนาการมีส่วนร่วมควรวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงค้นหาสาเหตุและปัจจัยของปัญหา กำหนดขอบข่าย กำหนดกลุ่มเสี่ยงและวางแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เป็นรูปธรรมและเป็นแผนการแก้ไขระยะยาว เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หรืออาจจะกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม คนในชุมชนเห็นว่าควรมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนให้มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น เช่น การสร้างสวนสาธารณะ หรือสวนหย่อมประจำชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนได้ใช้เวลาว่างร่วมกันมากขึ้น สอดคล้องกับทีธเนศ เกษศิลป์ (2562) ได้ศึกษายุทธวิธีการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การออกแบบสภาพแวดล้อมให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน มีแสงไฟส่องสว่างเพียงพอ มีกล้องวงจรปิดตามจุดต่าง ๆ เสริมสร้างการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ อาจจะเป็นลานแอโรบิก สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ เพื่อให้มีผู้คนพลุกพล่านไปมาอันจะเป็นการช่วยลดอาชญากรรมได้อีกทางหนึ่ง

สรุป (Conclusion)

ในปัจจุบันอาชญากรรมได้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับเทคโนโลยีและความเจริญของสังคม ยิ่งสังคมมีความเจริญมากเท่าใด อาชญากรรมก็เจริญเติบโตมากขึ้นเป็นเงาตามตัวซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

อาชญากรรม เป็นสิ่งที่ทำลายชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนทั้งที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองและชนบททำให้ผู้คนเกิดความหวาดกลัว ส่งผลกระทบต่อการค้าเดินชีวิตประจำวัน เป็นเหตุให้สภาพสังคมทั่วไปขาดความสงบสุข ดังนั้นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน เป็นหลักการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งจะได้ผลและก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคมได้

ภาครัฐควรให้ความสนใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหาอาชญากรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามากำหนดนโยบายและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้วย เพื่อให้ประชาชนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา เกิดความหวงแหนทรัพยากรและมีจิตสำนึกที่ดีในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ส่งเสริมให้มีการจัดอบรม โดยให้วิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการโน้มน้าวให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดี มีทักษะการสังเกต แจ้งเบาะแสพฤติกรรมที่ผิดปกติและเป็นประโยชน์ในการป้องกันชุมชนของตนเองให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยอาจจะจัดในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยในชุมชนแห่งนั้น และสิ่งที่สำคัญคือการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชนในชุมชน โดยอาจจัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่มีความรู้ในการถ่ายทอดข้อมูลให้กับเยาวชนได้อย่างเหมาะสมภายในโรงเรียน ให้ตระหนักถึงภัยของอาชญากรรมที่อยู่รอบตัว และสามารถป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ในเบื้องต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ธงไทย ไพเราะ. (2561). การแก้ไขปัญหาคาสิโนและวิาทด้วยทฤษฎีอาชญาวิทยา : กรณีศึกษาสถานประกอบการบนถนนข้าวสาร. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธนศ เกษศิลป์. (2562). การพัฒนาต้นแบบการจัดสภาพแวดล้อมร่วมกับชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่สถานศึกษา : กรณีศึกษา ในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พรชัย ชันดี, จอมเดช ตรีเมฆ และกฤษณพงศ์ พุตระกูล. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์. (2561). รายงานไทย: วิถีชีวิตท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมหลาย (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง.
- สถานีตำรวจภูธรกลาง จังหวัดภูเก็ต. (2565). สถิติการเกิดคดีอาญาของสถานีตำรวจภูธรกลาง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างปี พ.ศ.2561 - พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- สันทกฤษณ์ บุญช่วย. (2561). การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรมในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา ชปิลมันน์. (2560). อาชญากรรม: ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:

ไทยวัฒนาพานิช.

เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2559). การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองมหาสารคาม [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า. (2562). ตำรวจชุมชน [เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์]. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อัคร ธรรมศิริ. (2561). แนวทางการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนรอบสถาบันการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

Bruinsma, G., & Weisburd, D. (2014). *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*. Basingstoke, England: Springer.

Leukfeldt, E. R. & Yar, M. (2016). *Applying Routine Activity Theory to Cybercrime: A Theoretical and Empirical Analysis*, 37(3), 263–280. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01639625.2015.1012409>.

Carter, M. J. (2022). *Gender Socialization and Identity Theory*. New York: USA.

Armitage, R. (2019). *Rebuilding Crime Prevention Through Environmental Design: Strengthening the Links with Crime Science*. (1st ed.). New York : USA.

Tilley, N. (2014). *Crime Prevention*. London: Routledge.